

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: СИСТЕМНО-СТРУКТУРНИЙ ПІДХІД

УДК 371.2: 378

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.293313>

Чжао Жуйсюе, аспірант кафедри
музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Валентина Водяна, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Людмила Щур, кандидат мистецтвознавства, доцент
кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Анатолій Баньковський, заслужений працівник культури України,
доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Ірина Машталер, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент
кафедри теоретичних основ та методики фізичного виховання
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
Тетяна Солонинка, керівник та головний хореограф
Тернопільської танцювальної школи "Т.С."

ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: СИСТЕМНО-СТРУКТУРНИЙ ПІДХІД

У статті пропонується інноваційну ідею інтеграції хореографічного мистецтва до освітньо-професійних програм здобувачів спеціальності 014 "Середня освіта" за всіма предметними спеціалізаціями – через введення нової навчальної дисципліни "Естетика танцю". Надано комплексне обґрунтування цієї ідеї у межах системно-структурного підходу. Розглянуто роль хореографічного мистецтва в професійній підготовці майбутніх вчителів та презентовано структурний підхід до впровадження хореографії до навчальних програм для ефективного розвитку естетичної компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти.

Ключові слова: учитель; професійна підготовка вчителя; культура; культура особистості; система; структура; інтерпретація; художня інтерпретація; хореографія; танець.

Літ. 15.

Zhao Ruixue, Postgraduate Student of the
Musicology and Methodology of Musical Art Department,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Valentyna Vodiana, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Musicology and Methodology of Musical Art Department,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Liudmyla Shchur, Ph.D. (Study of Art), Associate Professor of the
Musicology and Methodology of Musical Art Department,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Anatolii Bankovskiy, Honored Worker of Culture of Ukraine, Associate Professor of the
Musicology and Methodology of Musical Art Department,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Iryna Mashtaler, Ph.D. (Physical Education and Sports), Associate Professor of the
Theoretical Foundations and Methods Physical Education Department,
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
Tetiana Solonynka, Head and Chief Choreographer of the
Dance School "T.S." in Ternopil

CHOREOGRAPHIC ART IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHER: A SYSTEM AND STRUCTURAL APPROACH

The article proposes an innovative idea of integrating choreographic art into the educational and professional programs of applicants of the specialty 014 Secondary education in all subject specializations, and also provides its justification within the system-structural approach. The purpose of the article is to study the role of choreographic art in the professional training of future teachers and to develop a structural approach to the introduction of choreography into educational programs for the effective

development of aesthetic competence of students of higher pedagogical education. Based on the analysis of the works of foreign and Ukrainian authors, the experience and problems of studying choreographic art in higher pedagogical education are outlined. It has been established that the practice of using the potential of choreography for teaching students of higher non-choreographic education is extremely limited. It is partially covered only in foreign works at the experimental level. However, even at such an initial level, the positive influence of the integration of choreographic art into the curricula of future specialists of other, non-artistic areas of training has already been revealed. In particular, to stimulate creativity and the development of aesthetic taste, the values of beauty, to achieve cooperation, and in the future – to create opportunities for innovative activities of modern students of higher pedagogical education in their own pedagogical activity. So, we have substantiated the importance of studying choreographic art in the system of professional training of future secondary school teachers from different angles. The results of a survey of secondary school teachers regarding the relevance of the request for choreographic competences and their potential to improve, improve, innovatively enrich the pedagogical activity of subject teachers in practice are also given. In general, the positive influence of choreography on the development of the student's personality, his professional qualities, the development of creativity, communication skills, emotional intelligence and the formation of aesthetic competence based on the personal creative experience of the recipient is motivated. The next stage of the research is the development of the syllabus of the selective educational discipline "Aesthetics of Dance", educational and training programs, experimental introduction to the professional training system of applicants of specialty 014 Secondary education and full integration of the discipline into educational and professional programs according to subject specializations.

Keywords: teacher; professional teacher training; culture; personality culture; system; structure; interpretation; artistic interpretation; choreography; dance.

Постановка проблеми. У сучасному світі, де щораз більше місця завойовує собі штучний інтелект, а виробничі процеси загалом максимально технологізуються, перевага за тими, хто може запропонувати дещо більше, аніж просто вузька спеціалізація. Це ж стосується й учительської професії та університетів, які готують майбутніх педагогів. Різноманітна й гармонійна щодо компонентів освітньо-професійна програма, отже, це і спосіб привабити більшу кількість потенційних студентів, і спосіб зробити їх на виході конкурентними на ринку праці, прогресивними щодо можливостей розбудовувати освітню систему країни надалі. Сама освітня сфера дедалі інтенсивніше тяжіє до внутрішньої інтеграції між раніше вузько спеціалізованими дисциплінами: на часі уроки комбінованих типів, театралізовані уроки, уроки на інтегративній основі, уроки-психотренінги, уроки-драматизації тощо. А якщо йдеться про спеціальність 014 "Середня освіта" за всіма предметними спеціалізаціями, тоді широкі професійні навички вчителя, які, зокрема, містили б і компетентність у хореографічному мистецтві, безперечно, є своєчасними. За даними ще 2010 р., отриманими від Української федерації танцю, 20 % українців любить танцювати. Фахівці також зазначають, що з кожним роком дедалі більше українців прагне професійно оволодіти танцювальною майстерністю. Однак у разі інтеграції хореографічного мистецтва до ОПП здобувачів спеціальності 014 "Середня освіта" важливо розуміти його принципове педагогічне значення. А це й додаткова фізична активність, якої в інформаційну епоху бракує, запорука тренування опорно-рухового апарату, чергування розумової та фізичної активності, інструмент естетичного виховання, розвитку артистизму як важливого елемента педагогічної майстерності, розвиток педагогічних здібностей здобувачів (оскільки в цьому курсі пропонуємо не тільки вивчення практичних аспектів танцю, але

й вивчення теорії хореографії та педагогічної складової танцю (методики навчання танцю інших). До того ж саме танець, за висновками психотерапевтів, є дієвим засобом психотерапії [12, 16]. Ба більше, танець – елемент пізнання культури різних народів, зокрема й українського, тому може бути елементом патріотичного виховання та формування культурологічної компетентності (танець як транслятор культурної інформації, культури народу загалом) [1; 2; 9]. Отже, хореографічне мистецтво для здобувачів спеціальності 014 "Середня освіта" – відмінний засіб розвитку м'яких навичок (англ. *soft skills*). Додамо також, що саме про дисонанс між фактичним розвитком м'яких навичок і запитом на них на сучасному ринку праці йдеться у численних закордонних статтях. Тому поточне дослідження з пропозицією ввести до програми фахової підготовки вчителів середньої школи курс із хореографічного мистецтва є з усіх боків корисним, релевантним до тенденцій в освіті та соціумі загалом і своєчасним.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Аналіз вітчизняних та закордонних праць показав фактично нульовий досвід висвітлення питань того, як навіть теоретично інтеграція хореографічного мистецтва до програм ЗВО могла б вплинути на студентів вишів, зокрема здобувачів педагогічних спеціальностей. Утім, чимало статей присвячено потребам розвитку м'яких навичок у студентів, розкриття їхнього артистизму, так потрібного для учительської діяльності. З іншого боку, уже в контексті курсу про інноваційний розвиток НУШ формується ідея інтегрованого хореографічного навчання [2], що додає актуальності ідейному спрямуванню поточної розвідки.

Планомірно проводиться думка про універсальність хореографії для досягнення ефекту естетичного виховання у працях Чжао Жуйсюе та В. Водяної [3–7]. Також чітко простежується вектор обговорення "війни за таланти" (англ. *war for talent*, що констатують

вано у такому термінологічному окресленні Е. Чамберс та ін. в однойменній статті 1998 р. в журналі *McKinsey Quarterly*) [11, 40]. Установка на розвиток студентських талантів, за висновком дослідників, відповідає мінливим очікуванням сьогодення, зокрема на ринку праці та в межах завдань виховувати сучасні покоління школярів. Хореографічне мистецтво, отже, є зарозум і концепцією розвитку талантів як одного з найцінніших у вищій освіті людських ресурсів. Пропонується розглядати талановитих здобувачів як “носіїв компетенцій, які важко повторити”, а тому саме вони є підґрунтям для успіху та конкурентоспроможності. Хореографічне мистецтво тому є нішевою дисципліною, прогресивною за унікально витвореною інтеграційною сутністю з педагогічним фахом. Л. Вільсон багато апелює саме до танцювальної педагогіки, коли мотивує пов’язаність та взаємний позитивний вплив педагогічної й танцювальної майстерності: “Я прагну продемонструвати, що зміст курсу танцювальної педагогіки може бути таким же життєво важливим для формування особистості студентів-митців, як і студентів-учителів. Я також прагну чітко викласти кілька стратегій, якими я користуюся на практиці, щоб кинути виклик цьому поняттю бінарності митець–педагог” [15, 20]. Схожі тези акцентовані в праці Дж. Баттерворта [10]. А. Шевчук розкриває потенціал розвитку національної ідентичності студентів засобами впровадження українських хореографічних традицій [9, 28]. Це засвідчує потенціал сприяння через естетику танцю і на школярів, і на сучасне покоління випускників педагогічних вишів – власне, два боки однієї медалі.

Про вихід хореографії на ширші орбіти в структурі вищої освіти, ніж суто підготовка майбутніх хореографів, ідеться в статті М. Ріпальди [14, 116]. Дослідження категоризувало хореографічну компетентність для вчителів фізичного виховання. Ці компетенції охоплюють предметні знання, педагогічні навички, навички оцінювання, керівництва класом / групою, відпрацювання танцювальних технік, лідерство, креативність і дисциплінованість у межах досягнення хореографічної компетенції [14, 135]. З-поміж недавніх українських праць підготовку вчителя фізичної культури засобами ритміки і хореографії мотивує О. Шевченко [8, 286].

Близьким тематично й ідейно до поточної статті є дослідження “хореографічного мислення” як мистецької практики у сфері вищої освіти, авторами розвідки є Дж.Р. Ніколай, Г. Беннетт, С. Маркс та Г. Гілсон (Австралія та Нова Зеландія). Для розвитку такого мислення, як стверджується, немає єдиного, стандартизованого з погляду підходів до хореографії набору танцювальних рухових навичок [13, 137]. Дослідження базується на використанні *Choreographic Coding Lab* (наскрізно цифровізована платформа для зйомок, а також редагування хореографічних

номерів) у вищій освіті на засадах інтердисциплінарності. У результаті відзначено, що апелювання до хореографії у здобувачів вищої освіти сприяє виявленню спільного лексикону / мови для активізації і розширення окремих спеціалізованих дисциплін. Експеримент тяжів до провокації, проте виявився вдалим. Зокрема, хореографія стимулювала роботу у великих групах (ефект соціалізації, досягнення порозуміння), підтримувала ітеративний, орієнтований на процес підхід до вільної співпраці (це допускало “щасливі випадковості” і “продуктивні невдачі”, заохочувало ситуацію пошуку найкращих рішень, інноваційність). В ідеалі такий підхід забезпечував рівну активність серед учасників, щоб уникнути маргіналізації членів команди. Однак передусім відзначено інтеграцію до навчання здобувачів-хореографів цінного мистецького досвіду з метою стимулювання “хореографічного мислення” та активного навчання й викладання за допомогою цифрових технологій і живої хореографічної практики [13, 137]. Почасти нам імпонує суть викладеного в дослідженні матеріалу, однак у межах української моделі вищої освіти він потребує конкретизації й обґрунтування доцільності інтеграції хореографії для фахової підготовки всіх майбутніх учителів середньої школи.

Мета статті полягає у вивченні ролі хореографічного мистецтва у професійній підготовці майбутніх вчителів та в розробці структурного підходу до впровадження хореографії у навчальні програми для ефективного розвитку естетичної компетентності здобувачів вищої педагогічної освіти. Зауважимо, що оскільки в темі статті зазначено орієнтацію на системно-структурний підхід в обґрунтуванні інтеграції хореографічного мистецтва до системи професійної підготовки майбутнього вчителя, то полягатиме він в обґрунтуванні вивчення дисципліни “Естетика танцю” (об’єкта дослідження) як цілісної множини елементів у сукупності відношень і зв’язків між ними (як системи). Особливо щодо того, як від такої інтеграції поліпшиться екосистема професійної підготовки вчителя-предметника середньої школи.

Виклад основного матеріалу. Структурний підхід до висвітлення проблеми й задля реалізації мети статті вимагає цілісного окреслення важливості хореографічного мистецтва в системі професійної підготовки майбутнього вчителя. Ідея інтеграції потребує мотивування й обґрунтування вигод, яких можна досягти завдяки навчанню здобувачів педагогічних спеціальностей естетики танцю.

Так, переконливими в цьому разі є результати опитування вчителів, до якого було залучено 157 педагогів із загальноосвітніх шкіл низки українських областей (зокрема, Тернопільської, Львівської, Рівненської, Івано-Франківської, Харківської). Опитування мало на меті промоніторити показники ес-

тетичного вектора навчально-виховної роботи педагогів з учнями шкіл, а особливо дані стосовно того, як часто, у який спосіб, за яких умов, з якою метою тощо опитані вчителі використовують у розрізі навчально-виховної роботи хореографічне мистецтво. Отримані дані дають підставу зробити висновки стосовно загальних рис і стану означеної проблеми в закладах загальної середньої освіти.

Отож, результати анкетування показали таке: 1) 95,7 % учителів у межах виконання педагогічної роботи мали потребу виконання завдань, які були дотичними до естетичного виховання школярів; 2) усього 4,3 % педагогів, за їхніми словами, не стикалися з потребами естетичного виховання учнів. Значно переважний показник засвідчує високу актуальність напряму формування у майбутніх учителів фахово орієнтованої естетичної компетентності, аби ті могли ефективно розв'язувати педагогічні завдання естетичної площини під час виробничої педагогічної практики та безпосередньо під час власної професійної діяльності.

Окрім того, учителям, які брали участь в інтерв'юванні, було запропоновано обрати вид мистецтва, який вони для себе відзначають як естетично найпривабливіший та функціональний для виконання професійних педагогічних обов'язків. Важливо наголосити, що 40 % опитаних педагогів назвали хореографію, танець.

Далі ми запропонували назвати жанри хореографічного мистецтва, з якими найчастіше стикаються вчителі під час педагогічної взаємодії зі школярами середньої школи. 57,4 % з них визначили домінування у спектрі педагогічних хореографічних потреб навичок з українського народного танцю; 40,9 % респондентів віддали перевагу сучасному танцю; 27,8 % – класичному танцю; 20 % – спортивному; 18,3 % – бальному; 7,8 % – вуличному; 3,5 % – сучасному естрадному; 14,8 % – жодному із запропонованих у переліку жанрів хореографії. Чи не найважливішим індикатором, який вдалось виявити під час інтерв'ювання, є те, що, на думку 77 % респондентів, використання низки педагогічних вигод танцювального мистецтва для роботи зі школярами наразі є як актуальною сучасною формою естетичної активності в середній школі. Це засвідчує зворотну потребу, у якійсь спосіб формувати у вчителів середньої школи повноцінне розуміння естетики танцю – як на теоретичному, так і на прикладному практичному рівні. Тобто як для формування теоретичних патернів естетичної компетентності, так і на рівні практичних танцювальних навичок.

З огляду на такий емпірично, а отже, доказово виявлений запит від учителів шкіл, які реально працюють у педагогічній ніші, а тому достеменно, з власного педагогічного досвіду роботи, знають потреби для поліпшення функціональних можливостей себе як ефективного педагога, вважаємо, що

вкрай суттєво визначити, чи є в структурі фахової підготовки майбутніх учителів середньої школи відповідні дисципліни. Йдеться саме про ті, що зорієнтовані на формування естетичної компетентності майбутніх педагогів засобами хореографічного мистецтва. Було здійснено аналіз освітньо-професійних програм спеціальності 014 “Середня освіта”, а саме за предметними спеціальностями, такими як 014.01 “Середня освіта” (Українська мова і література), 014.13 “Середня освіта” (Музичне мистецтво), 014.12 “Середня освіта” (Образотворче мистецтво), 014.03 “Середня освіта” (Історія), 014.021 “Середня освіта” (Англійська мова і література), 014.07 “Середня освіта” (Географія), на прикладі запропонованих Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка.

Констатуємо, що в усіх проаналізованих нами ОПП визначено потребу в загальнокультурному розвитку майбутніх учителів середньої школи. Ця потреба специфікована у межах загальних компетентностей у всіх ООП, що були проаналізовані під час збору емпіричних даних. Зауважимо, що, як і в попередніх наукових працях, естетична компетентність майбутнього вчителя трактується нами як складова загальнокультурної компетентності. Іманентно професійні характеристики діяльності педагога актуалізують естетичні знання, уміння й навички, що само собою оприявнює потребу відведення їй чіткішого місця серед традиційних компонентів ОПП. Маємо на увазі потребу інтеграції до ОПП конкретних дисциплін, націлених специфічно на формування й розвиток естетичної компетентності. Варіантом такої дисципліни, на наше обґрунтоване переконання, міг би стати курс “Естетика танцю” як вибіркова дисципліна в межах освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”. Власне, усе попередньо нами викладене наштовхнуло нас на висновок, що потрібно розробити такий навчальний курс, вивчення якого дало б змогу здобувачам педагогічного фаху в системний та цілісний спосіб не тільки теоретично, віддалено ознайомитися з актуальними питаннями формування естетичної компетентності учителя середньої школи, але й осмислити її з огляду на індивідуальний досвід професійного становлення, набуті базових практичних навичок танцю, залучити здобуті компетентності у майбутній практичній фаховій діяльності чи ще під час навчання в університеті – у контексті педагогічної практики. Естетика танцю, яка неминує осягається майбутніми педагогами у процесі художньо-творчої хореографічної діяльності, має потрібний потенціал для загальнокультурного розвитку фахівців педагогічної сфери.

Суто професійно детермінована мета вивчення запропонованої навчальної дисципліни “Естетика танцю” – підготувати майбутніх учителів середньої школи до завдання організувати загальнокуль-

турний розвиток школярів, що передбачене Державним стандартом середньої освіти. Зміст завдання полягає у тому, щоб формувати динамічну особистісну здатність майбутніх працівників педагогічної сфери, які також є суб'єктами культурного розвитку, до духовно-морального й креативного саморозвитку завдяки пізнанню аксіології буття через категорію "прекрасного" й естетичний ідеал. Водночас занурення у світ прекрасного та естетичний ідеал через танець активно розбудовує систему особистісних життєтворчих і морально-ціннісних орієнтирів. Художньо-творча хореографічна діяльність, до того ж, сприяє виконанню педагогічної місії наставника та партнера.

Передбачається, а також є теоретично обґрунтованим, що навчальний курс "Естетика танцю" сприятиме формуванню у здобувачів вищої педагогічної освіти таких компетентнісних складових, як:

– націленість на рецепцію, осмислення та втілення категорій естетичного як емоційно-чуттєвого досвіду, що стосується аксіологічної складової людської онтології, акцентуючи увагу на тих цінностях людського буття й моральних засадничих принципах, що знайшли відображення, зокрема, у хореографічному мистецтві;

– здібність розуміння генези, впливу й рефлексії емоційної сутності людини крізь естетику танцю; ця теза апелює до психотерапевтичного потенціалу хореографічного мистецтва й потенціал пошуку в мистецтві шляхів до кращого розуміння себе, свого тіла й психоемоційних потреб та характеристик, що особливо важливо на тлі продовжуваних суспільних криз останнього десятиліття (світові економічні кризи, ковідна криза, воєнний стан в Україні й наростання тривожних, ворожо-руйнівних настроїв у світі загалом). У такий спосіб вивчення хореографічного мистецтва сприятиме вмінню керувати емоційним станом своїм та навколишніх осіб (скажімо, у педагогічному колективі, серед учнів тощо), ефективно співпрацювати й підтримувати позитивні міжособистісні взаємини;

– здатність осмислювати роль художньо-творчої діяльності, яка розуміється як необхідна умова розвитку естетичного потенціалу особистості;

– навички розвитку естетичної свідомості та вибудови естетичних цінностей і художньо-творчої діяльності;

– потенціал розвивати й удосконалювати особистісні інструменти, створення у структурі професійних характеристик індивідуальної системи важливих для фахової педагогічної діяльності характеристик, зокрема креативності, емоційності, образності мислення, рефлексивності й комунікативності та ін.;

– уміння інтерпретувати естетичний зміст творів хореографії, творчо передавати власні естетичні переживання й цінності, використовувати естетичні

засоби хореографічного мистецтва у структурі професійної активності;

– використання умінь, навичок, знань, почерпнутих із курсу для власне хореографічної художньо-творчої рухової діяльності, з метою естетичного розвитку та активного відпочинку, для організації майбутніми педагогами форм позакласної роботи, для виконання обов'язків класного керівника під час організації дозвілля школярів, тематичних заходів тощо.

Вивчення курсу "Естетика танцю", отже, забезпечує досягнення студентами низки навчальних результатів, зокрема:

– *професійно таргетований ракурс*: реалізувати важливий вектор естетичної підготовки майбутніх педагогів;

– *особистісно-практичний ракурс*: набути практики безпосередньої теоретико-практичної взаємодії з естетикою мистецтва, а саме хореографії, досягнути його практичну роль для суспільного життя через власний досвід;

– *розвивально-світоглядний ракурс*: пізнати суть, функції, жанрові різновиди хореографії як мистецького напрямку;

– *методологічно-пізнавальний ракурс*: опанувати базові методи дослідження естетики творів хореографії, алгоритм чого у своїй універсальній складовій може надалі бути застосований і до творів інших мистецьких сфер;

– *інтерпретаційно-аналітичний ракурс*: аналізувати естетичний зміст танцювального твору на основі застосування релевантної методології;

– *праксеологічно-фаховий ракурс*: використовувати здобуті під час опанування курсу компетентності у практичній професійній педагогічній діяльності під час навчально-виховної взаємодії зі школярами (для організації нестандартних уроків, позакласної роботи, дозвілля);

– *формульовано-педагогічний ракурс*: використання різноманітних форм та методів художньо-естетичного впливу на учнів.

– *інноваційний ракурс*: реалізація принципів інноваційності середньої (у проєкції на майбутню професійну діяльність студентів) та вищої освіти (безпосередньо на рівні здобувачів вищої освіти), удосконалення роботи педагогів інноваційною діяльністю.

Висновки. Отже, на основі проаналізованого теоретичного та емпіричного матеріалу робимо висновок, що інтеграція курсу "Естетика танцю" до ОПП здобувачів спеціальності 014 "Середня освіта" (за предметними спеціальностями) дасть змогу поліпшити екосистему професійної підготовки здобувачів, зокрема, за такими її магістральними лініями, як: 1) адаптація до глобалізованого сучасного світу, у якому домінує діалектика явищ (на протигагу

метафізичності); 2) розвиток компетенцій студентів, зокрема м'яких навичок; 3) стимулювання навчального процесу через активізацію мотиваційних патернів, зацікавлення, урізноманітнення процесу здобуття освіти (варіант хобі, корисного для особистісного й водночас професійного становлення); 4) зміцнення психофізичного здоров'я студентів через досягнення деякого терапевтичного ефекту завдяки активним руховим вправам, розвитку пластики, які сприяють покращенню фізичного здоров'я студентів, зменшенню стресу й поліпшенню психічного самопочуття (підвищення навчальної продуктивності); 5) збагачення культурного досвіду й розвиток культурологічної компетентності та патріотизму, національної ідентичності й самосвідомості.

Сучасний соціум вимагає від учителів максимально широкого, але гармонійного спектру навичок, у контексті чого хореографічне мистецтво є, як ми обґрунтовували попередньо, не тільки формою фізичної активності, але й засобом розвитку креативності, комунікаційних навичок, формування і розбудови позитивних міжособистісних взаємин. Вивчення хореографії – інструмент розвитку когнітивних, фізичних, емоційних та соціальних компетенцій студентів, а тому й запорука удосконалення пізнавальних можливостей, уміння співпрацювати і спілкуватися, стимулювання впевненості, лідерських якостей, здатності до самореалізації.

Наступним етапом дослідження є розроблення силабусу вибіркової навчальної дисципліни “Естетика танцю”, навчальної і навчально-робочих програм, експериментальне впровадження до системи професійної підготовки здобувачів спеціальності 014 “Середня освіта” й повноцінна інтеграція дисципліни до освітньо-професійних програм за предметними спеціалізаціями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко Н., Шерстюк Н. Кожен п'ятий українець – танцює, але танець – це не лише рух. *Radio Свобода*. 29 квітня 2010. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/2028207.html> (дата звернення: 30.09.2023)
2. Піліпшина К. Інтегроване хореографічне навчання в умовах нової української школи. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства*: матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14–15 жовтня 2022 р.). Т. 1. Одеса: ПНПУ ім. К.Д. Ушинського, 2022. С. 138–141.
3. Жуйсює Чжао, Водяна В.О. Аналіз структурних компонентів естетичної компетентності майбутніх педагогів. *Проблеми та перспективи розвитку науки, освіти, технологій та суспільства в XXI столітті*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 30 березня 2023 р.). Біла Церква: ЦФЕНД, 2023. С. 22–24.
4. Жуйсює Чжао. Естетична компетентність майбутніх педагогів: філософсько-педагогічні аспекти. *Молодь і ринок*. 2022. № 6 (204). С. 176–182.

5. Жуйсює Чжао. Організація художньо-творчої діяльності майбутніх педагогів як умова формування їх естетичної компетентності. *Теорія та практика мистецької освіти у цивілізаційних викликах сьогодення*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Дрогобич: ДДПУ ім. Івана Франка, 2023. С. 88–92.

6. Жуйсює Чжао. Проблема мотивації майбутніх педагогів у формуванні їх естетичної компетентності. *Молодь і ринок*. 2023. № 6 (204). С. 173–177.

7. Жуйсює Чжао. Формування естетичної компетентності майбутніх педагогів як невід'ємна складова їх фахової підготовки. *Сучасний рух науки*: тези доп. XII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 1–2 квітня 2021 р. Дніпро, Україна, 2021. Т. 2. С. 455–458.

8. Шевченко О. Підготовка вчителя фізичної культури засобами ритміки і хореографії. *Innovative technologies in science and practice*. 2021. № 6. 286 с.

9. Шевчук А.С. Розвиток національної ідентичності студентів засобами соціальних проєктів із впровадження українських хореографічних традицій. *Танцювальні студії*. 2023. № 6 (1). С. 28–41.

10. Butterworth J. Teaching choreography in higher education: A process continuum model. *Research in dance education*. 2004. Vol. 5 (1). pp. 45–67.

11. Khalid F. The Choreography of Talent Development in Higher Education. *Higher Education Studies*. 2019. Vol. 9 (1). pp. 40–52.

12. Lauffenburger S.K. “Something more”: The unique features of dance movement therapy / psychotherapy. *American Journal of Dance Therapy*. 2020. Vol. 42 (1). pp. 16–32.

13. Nikolai J.R., Bennett G., Marks S. & Gilson G. Active learning and teaching through digital technology and live performance: ‘choreographic thinking’ as art practice in the tertiary sector. *International Journal of Art & Design Education*. 2019. Vol. 38 (1). pp. 137–152.

14. Ripalda M.C.F. Dance and choreography competence of university physical education teachers. *European Journal of Physical Education and Sport Science*. 2019. Vol. 5 (9). pp. 116–137.

15. Wilson L. Dance pedagogy: backup plan or branch into the future? *Journal of Dance Education*. 2016. Vol. 16 (1). pp. 20–26.

REFERENCES

1. Kovalenko, N. & Sherstiuk, N. (2010). Kozhen piyaty ukrainets – tantsiue, ale tanets – tse ne lyshe rukh [Every fifth Ukrainian dances, but dance is not only movement]. *Radio Liberty*. 29 April 2010. Available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/2028207.html> (Accessed 30. Sept 2023) [in Ukrainian].
2. Pilipshyna, K. (2022). Intehrovane khoreorafichne navchannia v umovakh novoi ukrainskoi shkoly [Integrated choreographic training in the conditions of the new Ukrainian school]. *Muzychna ta khoreorafichna osvita v konteksti kulturnoho rozvytku suspilstva: materialy i tezy VIII Mizhnarodnoi konferentsii molodykh uchenykh ta studentiv (Odesa 14–15 zhovtnia 2022 r.) – Musical and choreographic education in the context of cultural development of society*: Proceedings of the VIII International Conference of Young Scientists and Students (Odesa, October 14–15, 2022). Vol. 1. Odesa, pp. 138–141. [in Ukrainian].
3. Zhuiciue, Chzhao & Vodiana, V.O. (2023). Analiz strukturnykh komponentiv estetychnoi kompetentnosti maibutnykh

pedahohiv [Analysis of structural components of aesthetic competence of future teachers]. *Problems and prospects of the development of science, education, technology and society in the 21st century*: a collection of abstracts of reports of the international scientific and practical conference (Bila Tserkva, 30 March 2023), pp. 22–24. [in Ukrainian].

4. Zhuiciue, Chzhao. (2022). Estetychna kompetentnist maibutnikh pedahohiv: filosofsko-pedahohichni aspekty [Aesthetic competence of future teachers: philosophical and pedagogical aspects]. *Youth & market*, No. 6 (204), pp. 176–182. [in Ukrainian].

5. Zhuiciue, Chzhao (2023). Orhanizatsiia khudozhno-tvorchoi diialnosti maibutnikh pedahohiv yak umova formuvannia yikh estetychnoi kompetentnosti [Organization of artistic and creative activity of future teachers as a condition for the formation of their aesthetic competence]. *Teoriia ta praktyka mystetskoï edukatsii u tsyvilizatsiinykh vyklykakh sohodennia: materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Theory and practice of art education in today’s civilizational challenges*: Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference. Drohobych, pp. 88–92. [in Ukrainian].

6. Zhuiciue, Chzhao (2023). Problema motyvatsii maibutnikh pedahohiv u formuvanni yikh estetychnoi kompetentnosti [The problem of motivation of future teachers in the formation of their aesthetic competence]. *Youth & market*, No. 6, pp. 173–177. [in Ukrainian].

7. Zhuiciue, Chzhao (2021). Formuvannia estetychnoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv yak nevidiemna skladova yikh fakhovoi pidhotovky [Formation of aesthetic competence of future teachers as an integral component of their professional training]. *Modern movement of science: theses add. XII International Scientific and Practical Internet Conference*, 1–2 April 2021. Dnipro, Ukrain, Vol. 2. pp. 455–458. [in Ukrainian].

8. Shevchenko, O. (2021). Pidhotovka vchytelia fizychnoi kultury zasobamy rytmiky i khoreografii [Training of a physical culture teacher by means of rhythm and choreography]. *Innovative technologies in science and practice*, No. 6, 286 p. [in Ukrainian].

9. Shevchuk, A.S. (2023). Rozvytok natsionalnoi identychnosti studentiv zasobamy sotsialnykh proiektiv iz vprovadzheniia ukrainskykh khoreografichnykh tradytsii [Development of students’ national identity by means of social projects on the introduction of Ukrainian choreographic traditions]. *Dance studios*, No. 6 (1), pp. 28–41. [in Ukrainian].

10. Butterworth, J. (2004). Teaching choreography in higher education: A process continuum model. *Research in dance education*, No. 5 (1), pp. 45–67. [in English].

11. Khalid, F. (2019). The Choreography of Talent Development in Higher Education. *Higher Education Studies*, No. 9 (1), pp. 40–52. [in English].

12. Lauffenburger, S.K. (2020). “Something more”: The unique features of dance movement therapy/psychotherapy. *American Journal of Dance Therapy*, No. 42 (1), pp. 16–32. [in English].

13. Nikolai, J.R., Bennett, G., Marks, S. & Gilson, G. (2019). Active learning and teaching through digital technology and live performance: ‘choreographic thinking’ as art practice in the tertiary sector. *International Journal of Art & Design Education*, No. 38 (1), pp. 137–152. [in English].

14. Ripalda, M.C.F. (2019). Dance and choreography competence of university physical education teachers. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, No. 5 (9), pp. 116–137.

15. Wilson, L. (2016). Dance pedagogy: backup plan or branch into the future? *Journal of Dance Education*, No. 16 (1), pp. 20–26. [in English].

Стаття надійшла до редакції 05.10.2023

“Успіхи науки – діло часу і сміливості розуму”.

Вольтер
французький філософ

“Бачення – це мистецтво бачити речі невидимими”.

Джонатан Свіфт
англомовний ірландський письменник

“Усе своє життя старанно навчайся. Кожен день ставай майстернішим, ніж ти був за день до цього, а на наступний день – майстернішим, ніж сьогодні. Вдосконалення не має кінця”.

Ямамото Цунетомо
філософ, письменник

“Багато чого не зробиш, поки не вивчишся. Але багато треба зробити, щоб навчитись”.

Конфуцій
давньокитайський філософ

